

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Lukáš Boček

Datum: 19.2.2013

Ročník: kvinta

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Literární komunikace

Téma: Renesanční a humanistická literatura

Klíčová slova: Literatura, renesance, humanismus, architektura, filosofická východiska, srovnání středověku a tohoto období

Anotace: Prezentace žáky interaktivním způsobem seznamuje s uměleckým vývojem ve středověku v období rozkvětu renesance a humanismu.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

Renesance a humanismus v evropské literatuře

Rozdělení

Itálie

Francie

Španělsko

Anglie

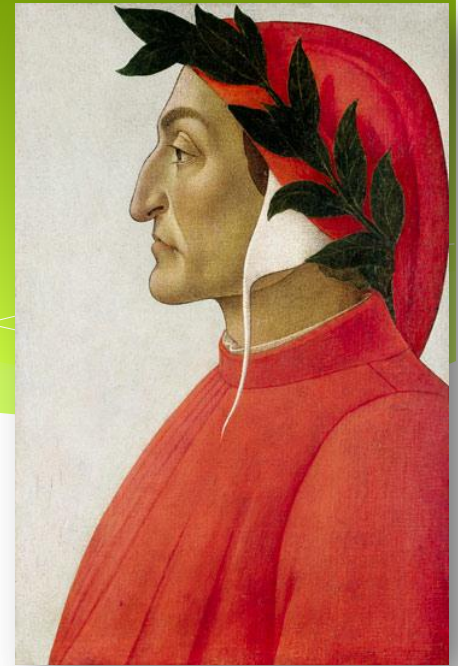
Česko

Italská renesance

Dante Alighieri (1265 – 1321)

- * Narodil se a žil ve **Florencii**
- * **Básník**, ale také jazykovědec a politický filosof
- * Tvůrce **spisovné italštiny** (tu prosazoval a ustálil ve svých dílech)
- * Za svůj postoj k papeži musel na 20 let do **vyhnanství** z Florencie (do Verony)
- * Hájil svobodu měst (to se nelíbilo papeži)
- * Žil na přelomu středověku a renesance

Florencie

Božská komedie

Božská komedie

- * Původně se jmenovala jen **Komedie**, přídomek „božská“ jí dodal *Boccaccio*
- * Pracoval na ní **14 let**, napsána ve vyhnanství
- * **3 části**: Peklo, Očistec a Ráj, každá část má **33 zpěvů**
 - * Autor popisuje cestu těmito třemi záhrobními říši
 - * Pout' je brána jako **alegorie**, cesta za poznáním, během putování potkává slavné osobnosti z minulosti
 - * 3 hlavní postavy:
 - * **autor sám**
 - * **Vergilius** – průvodce, prochází peklem a očistcem, symbolizuje moudrost, jako pohan nesmí do ráje
 - * **Beatrice** – provází rájem, symbol lásky, krásy, dokonalosti

Božská komedie - peklo

- * **Dante** se v půli života vydá na cestu
- * Les – šelmy, Beatrice mu pošle průvodce
- * Dostanou se do **pekla**

- * V pekle jsou autorovi odpůrci, filozofové, vladaři, teologové
- * Vede s nimi dialog
- * Tresty: koupání v řece krve, příval sněhu...

Božská komedie – očistec a ráj

Očistec

- * Má podobu ostrova s horou
- * hora má 7 úrovní - pásem
- * Pásma odpovídají hříchům: pýcha, závist, hněv, lenost, lakota, nestřídmost, smyslnost
- * Žil na přelomu středověku a renesance

Ráj

- * Má 9 sfér
- * Průvodkyní je Beatrice

Smysl díla:

- * Alegorická pout' duše (člověka, lidstva) ke spáse a k Bohu

Božská komedie - forma

Božská komedie - forma

- * Alighieri pro potřeby své skladby, jež obsahuje celkem 14 233 veršů, vytvořil vlastní formu – **tercíny (triády)**

Mnou prochází se k sídlu vyhoštěnců,
mnou prochází se do věčného bolu,
mnou prochází se k říši zatracenců,
pán spravedlnost dal mi do úkolu.
Mne zbudovala s boží všemocností
nejvyšší moudrost s první láskou spolu.
Dříve než já, jež trvám od věčnosti
nebylo nic, co taktéž věčným není.
Kdo vchází mnou ať naděje se zhostí!

A

B

A

B

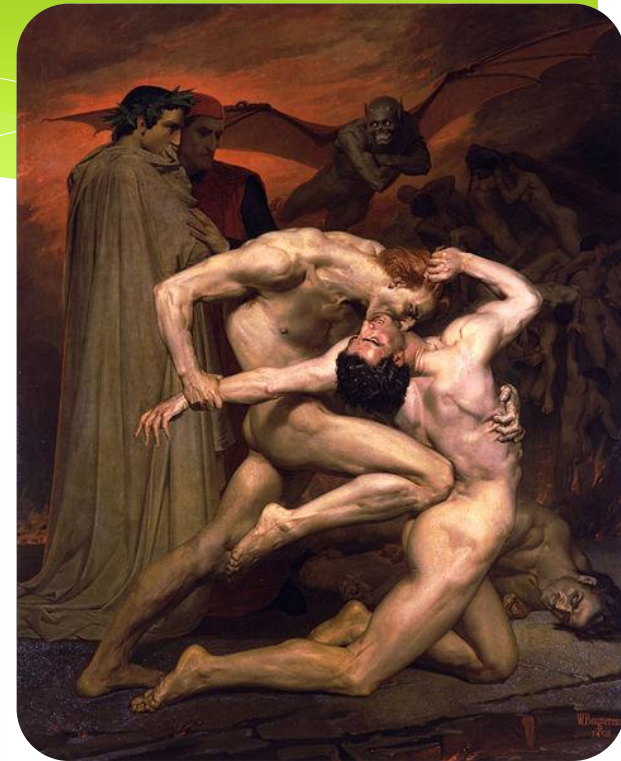
C

B

C

D

C

Dante a Virgilius v Pekle – výjev dle Božské komedie

Giovanni Boccaccio

Giovanni Boccaccio (1313 – 1375)

- * Většinu života strávil ve Veroně
- * Překládal Homéra, psal italsky
- * Zakladatel renesanční **novely: co je to?**

Kratší prozaický žánr s jednou dějovou linií a překvapivým koncem, věnuje se kratšímu časovému období než román

- * Hlavní dílo: **Dekameron**
 - * Řecky **deka** = 10, **hemera** = den
 - * **10 x 10 novel** (100)
 - * vypráví je **10 lidí**: 7 žen a 3 muži
 - * Přezdívána „*knihou krve a rozkoše*“
 - * Církev dílo zatratila, především kvůli **erotice**
 - * **Témata**: láska, nevěra, nehody

Dekameron

Renesanční znaky Dekameronu:

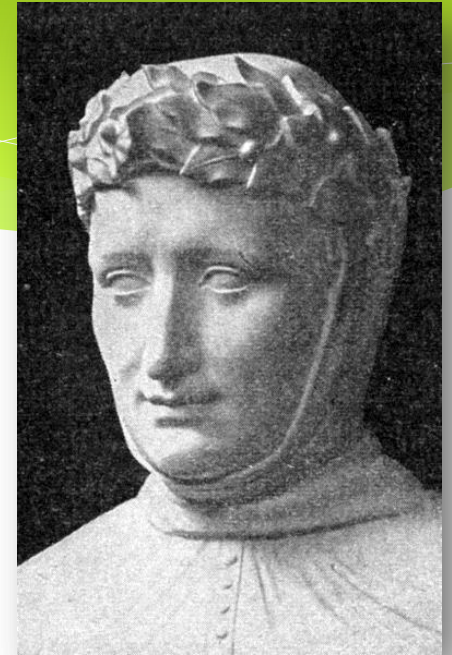
- * Světská tematika (láska, erotika...)
- * Hlavními aktérkami jsou spíše dívky (snaha o vyrovnaní poměru pohlaví v literatuře)
- * Je to mazaná, výmluvná a duchapřítomná kritika duchovenstva

Francesco Petrarca

Francesco Petrarca (1304 – 1374)

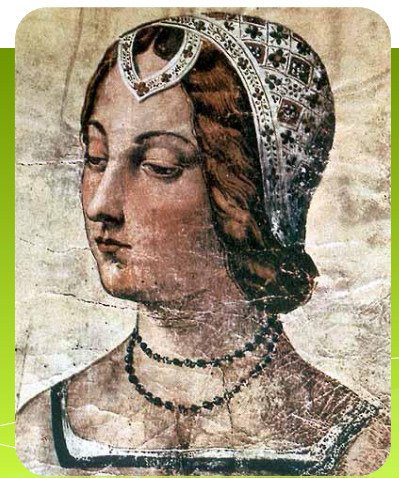
- * Zakladatel humanismu, básník, učenec, první alpinista (zbožňoval vysokohorskou turistiku)
- * Byl to vysoký kněží blízký papeži
- * Hodně cestoval, navštívil i Prahu a znal se s *Karlem IV.*
- * Po vyhnání Florencie se usadil ve francouzském Avignonu, kde dříve studoval
- * V díle se zaměřoval na **lyrikou milostnou poezii**
- * Ve svých **sonetech** vyznával lásku *Lauře*
 - * Popisoval její klady i zápory

Sonety

Canzoniere, známější jako **Sonety Lauře**

- * Sonet: žánr lyrické poezie
 - * Žánr s přesně danou formou
 - * Téze + antitéze – protiklady, syntéza - vyústění

Laura de Noves

téze

• 4 verše

antitéze

• 4 verše

syntéza

• 3 verše

syntéza

• 3 verše

Mír nenacházím, k válce síla není.
A bojím se a doufám, žhnu, jsem led.
Na nebe vzlétám, ležím na té zemi;
a v dlaních nic, objímám celý svět.

Vězní, kdo neotevře, nezamkne mi;
nechce mi vlást, nesundá smyčku zpět.
Smrt Amor nedá, pouta nesejme mi;
nechce mě živého, nezproští béd.

Bez očí vidím, křičím bez jazyka;
po zmaru prahnu, pomoc zaklínám.
Nenávist k sobě, lásku k jiné zas.

Pasu se v bolestech a v smích vzlykám.
K životu, k smrti stejný odpor mám -
a v tomto stavu, paní, jsme jen z vás.

Zdroje obrázků

- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Portrait_de_Dante.jpg
- * MS klipart
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Dante_Domenico_di_Michelino_Duomo_Florence.jpg
- * <http://en.wikipedia.org/wiki/File:DanteDetail.jpg>
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Giovanni_Boccaccio.jpg
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Waterhouse_decameron.jpg
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Francesco_Petrarca.jpg
- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Francesco_Petrarca01.jpg

Zdroje informací

- * http://cs.wikipedia.org/wiki/Dante_Alighieri
- * Text Sonety Lauře: <http://www.cesky-jazyk.cz/citanka/francesco-petrarca/sonety-laure.html>